

Országos Atomenergia Hivatal

SAJTÓANYAG

2019: Nem romlottak a biztonsági mutatók

2020: várjuk a létesítésiengedély-kérelmet

Az Országos Atomenergia Hivatal évindító sajtótájékoztatója

2020. január 23.

Az atomenergia felhasználása az elmúlt év során, biztonságosan zajlott. Az OAH az év során folyamatosan felügyelte a nukleáris és a radioaktív hulladék-tároló létesítményeket, valamint az atomenergia egyéb alkalmazását (pl. radioaktív források használata, röntgengépek). Ennek során engedélyezte, ellenőrizte, értékelt a több mint 4000 engedélyes tevékenységét és szükség esetén érvényesítési eljárásokat folytatott le. 2019-ben a nukleáris létesítmények (a Paksi Atomerőmű, a Budapesti Kutatóreaktor, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nukleáris Technikai Intézet Oktatóreaktora, a Kiegészített Kazetták Átmeneti Tárolója), továbbá a radioaktív hulladék-tárolók (a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló és a Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló) biztonságosan, az előírt feltételek és korlátok mellett üzemeltek, működésük nem jelentett egészségkockázat-növekedést sem a létesítmények alkalmazottjaira, sem a lakosságra. A lakosság és a munkavállalók dózisterhelése nem lépte túl a korlátokat. Az OAH 27 eseményről kapott bejelentést. A nukleáris létesítményekben és a radioaktív hulladék-tárolókban 18 nukleáris biztonsági és 1 fizikai védelemhez, továbbá 8 sugárvédelemhez kapcsolódó jelentésköteles eseményt vizsgált ki az OAH. 2020 elején új hatáskör került az OAH-hoz, így a radioaktív anyagok belvízi szállítását és fuvarozását is a hivatal felügyeli.

Kisebbségi jelentőségű egészségügyi, környezeti károsodást nem okozó esetek előfordultak.

Ezek közé tartozott a Péterfy Kórház bejelentés nyomán indult rendkívüli sugárvédelmi ellenőrzése, amelynek során az OAH megállapította, hogy a röntgengépeknél alkalmazott védőeszközök többsége megfelel a követelményeknek, az ellenőrzött védőeszközökkel ellátott munkavállalók sugárterhelése a fennálló körülmények között nem haladja meg a jogszabályokban foglalt határértékeket, és megfelel a vonatkozó szabványokban foglaltaknak. A kisebb (főleg adminisztratív jellegű) szabálytalanságokkal kapcsolatban az OAH érvényesítési eljárást indított. Az OAH ezt követően rendkívüli ellenőrzéseket tartott, továbbá az eset pozitív hozadéka volt, hogy számos kórház saját hatáskörben rendkívüli önellenőrzést végzett.

2019 egyetlen INES 1-es eseménye még januárban, Pécsen történt, amikor a város beépített ipari területén egy zárt sugárforrást tartalmazó szonda (egy béléscsővezetett geotermikus kutatófúrás geofizikai vizsgálata közben) leesett az 1800 m mélységben lévő kúttalpra. Ezt végül az OAH ellenőrzése mellett sikerült biztonságosan kiemelni. Az esemény semmilyen egészségügyi és környezeti következménnyel nem járt.

A Budapest, X. kerület Gergely utcai egykori építési és kommunális hulladékok lerakójánál a kármentesítés során a talajvízfigyelő kutakból vett minták mérési eredményei kis mennyiségű radioaktív anyag jelenlétére utaltak. Az OAH hivatalból eljárást indított a történetek kivizsgálása és

a további teendők meghatározása céljából. A mért értékek nagyságrendekkel alacsonyabbak az ivóvízre vonatkozó, WHO által meghatározott határértékeknél, a lakosság és a környezet biztonsága garantált.

Intenzív nemzetközi kapcsolatok: 2019 szeptemberében hazánk a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség Kormányzótanácsának tagja lett. Ez lehetőséget biztosít hazánk számára, hogy a legmagasabb szinten közvetlenül és aktívan részt vegyen a NAÜ munkájában és döntéshozatali mechanizmusában.

Szintén szeptemberben benyújtottuk a Nukleáris Biztonsági Egyezményhez kapcsolódó 8. nemzeti jelentést, amelyben átfogóan összefoglaltuk, hogy Magyarország a megelőző három évben hogyan tett eleget az egyezményben foglalt követelményeknek. A nemzeti jelentés megtárgyalására 2020-ban Bécsben, Felülvizsgálati Értekezlet keretében kerül sor.

A Nukleáris Biztonsági Direktíva által előírt uniós tematikus szakértői vizsgálat (EU Topical Peer-Review) keretében, 2016-ban indult az öregedéskezelésre vonatkozó felülvizsgálat. A 2018 novemberében kiadott EU-szintű jelentésben megfogalmazottak kezelésére meghatározott intézkedéseket tartalmazó nemzeti akciótervet 2019 szeptemberében nyújtottuk be az ENSREG-nek.

2016 júniusában került sor az EPREV-misszióra, amely során a NAÜ felülvizsgálta a hazai nukleárisveszélyhelyzet-kezelési rendszert. A 2020-as követőmisszió során azt vizsgálják, hogy az azóta eltelt időszakban Magyarország hogyan hasznosította az akkori észrevételeket, javaslatokat.

2021-ben a NAÜ a kiégett kazetták és a radioaktív hulladékok kezelésének rendszerét vizsgálja majd felül az ARTEMIS-misszió keretében, amelyre 2020-ban megkezdte hazánk a felkészülést.

Az új atomerőművi blokkokhoz kapcsolódóan 2020 nyarán várjuk a létesítésiengedély-kérelmet. A Paks II. Zrt. számára 2019 januárjában egyetlen építési engedélyt adott ki az OAH, a 100 fős étterem és főzőkonyha építésére. Bejelentésük szerint a nukleáris létesítmény létesítésiengedély-kérelmét 2020. június 30-ig adják be az OAH-nak.

Az OAH értesítette a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséget, hogy 2020 év végi kezdettel igényt tart az ügynökség úgynevezett „Technical Safety Review” missziójára. Ennek célja, hogy a NAÜ koordinálásában egy nemzetközi szakértőcsoport megvizsgálja a létesítésiengedély-kérelem alapját képező Előzetes Biztonsági Jelentést, és értékelje, hogy a Paksra tervezett blokkok megfelelnek-e a NAÜ biztonsági szabványainak.

Az engedélyezési eljárásokra való felkészülés mellett az OAH folyamatosan nyomon követi Paks II. tevékenységét, amelyet jelentések értékelése, illetve ellenőrzések során vizsgált. Paks II. folytatta a beszállítók (ide értendők a fővállalkozó és alvállalkozói is) megfelelőségének vizsgálatát (minősítő és felügyeleti auditok), amelyek többségét az OAH a helyszínen is ellenőrizte. Különös figyelemmel követte az OAH a paksi telephelyen zajló vizsgálatokat, illetve a felvonulási épületek kivitelezését. Az OAH a Paks II-nél tartott ellenőrzések során azonnali beavatkozást igénylő eltérést nem tapasztalt.

A 2020-as hatósági munkákhoz kapcsolódóan fontos kiemelni a Nukleáris Biztonsági Szabályzatok folyamatban lévő módosítását, amely szerint a létesítésiengedély-kérelem benyújtását követően legkorábban három hónappal később lehet benyújtani a talajszilárdításra, talajkiemelésre, munkatér lehatárolásához szükséges vízkizárást célzó munkálatokra, így különösen résfalazásra, valamint a hosszú gyártási idejű berendezések gyártására vonatkozó engedélykérelmeket. Az OAH-nak így három hónapja lesz arra, hogy a létesítésiengedély-kérelmet tanulmányozza, mielőtt megkapja az előzőekben említett engedélykérelmeket.

Fontos kiemelni, hogy ezen engedélyek birtokában is csak saját kockázatára végezhet az engedélyes munkát, mivel a létesítésiengedély-kérelem további vizsgálata során felmerülő észrevételek befolyásolhatják a többi engedélyezési eljárást (így például szükség esetén akár

módosíthatók is a már kiadott engedélyek). Szintén fontos hangsúlyozni, hogy a tervezett módosításokat az Országos Atomenergia Hivatallal előzetesen egyeztették, azoknak nincs negatív hatása a meglévő és jövőbeni létesítmény nukleáris biztonságára. Jelenleg a tervezett jogszabályi módosításokat az Európai Unió vizsgálja.

Nagyaktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezése: az OAH 2019 júliusában elfogadta a bodai térségre vonatkozó telephelykutatói keretprogramot. Az Európai Unió irányelv kötelezettsége alapján az Országgyűlés 2015-ben elfogadta a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok kezelésére vonatkozó Nemzeti Politikát, 2016-ban pedig a Kormány meghatározta a Politika megvalósítását szolgáló Nemzeti Programot. Ezek a dokumentumok rögzítik a nagyaktivitású hulladékok mélygeológiai tárolóban történő elhelyezésének szükségességét, illetve előírnyozzák és ütemezik a bodai térségben az erre vonatkozó kutatások folytatását. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. kérelméhez kapcsolódó eljárásban a lakosság bevonása érdekében közmeghallgatásra is sor került. Készülünk az elfogadott keretprogram első kutatási fázisára vonatkozó engedélykérelem befogadására, amelynek célja annak megállapítása, hogy a Bodai Agyagkő Formációnak van-e tárolólétesítmény befogadására alkalmas része. A tároló létesítésére vonatkozó engedélyezési eljárás a kutatási fázisok sikeres befejezése esetén is még több évtizedes távolságra van.

Budapesti Kutatóreaktor (BKR): 2019 szeptemberében a létesítmény fenntartása, irányítása és működtetése az MTA-tól átkerült az Eötvös Loránd Kutatói Hálózathoz (ELKH), az átadást követően az OAH ellenőrzést tartott, amelyen megállapította, hogy a létesítmény biztonsági szintje nem változott. 2019-ben a létesítményben tartott átfogó ellenőrzés többek között erőforrás-problémákat tárt fel, amelyek alapján az OAH kiemelt figyelmet fordít a létesítmény biztonságos üzemeltetésére. Az OAH készül a beszállítandó friss fűtőelemek engedélyezési és ellenőrzési eljárásaira. A BKR üzemeltetési engedélye 2023 decemberében lejár, a létesítménynek és az OAH-nak is fel kell készülnie az üzemeltetési engedély meghosszabbítására vagy a létesítmény részleges vagy teljes leszerelésére. A hosszútávú stratégiai döntésig az OAH mindhárom lehetőségre készül.

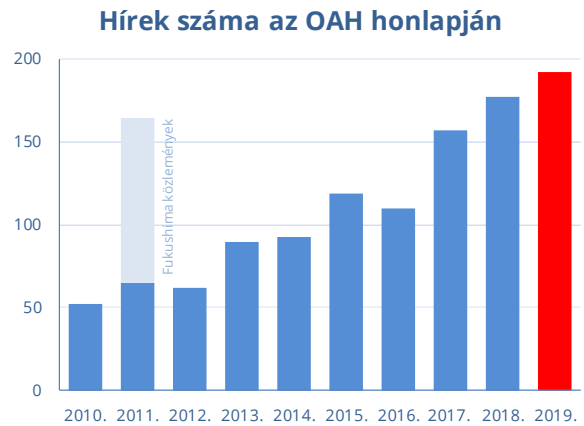
Nukleárisbaleset-elhárítás: az OAH négy balesetelhárítási intézkedési terv átalakításiengedély-kérelmet bírált el és több fontos gyakorlatot ellenőrzött az év során.

Az OAH szakértői részt vettek a Paksi Atomerőmű, a Budapesti Kutatóreaktor, az Oktatóreaktor és az RHK Kft. balesetelhárítási gyakorlatain, valamint ellenőrizték azokat. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy az engedélyesek egy esetleges veszélyhelyzet során az előírásoknak megfelelően, felkészülten reagálnak. Ezen felül nemzetközi gyakorlatokon vettünk részt, amelyek célja a szomszédos országok hatóságaival, balesetelhárítási szervezeteivel való együttműködés, információcsere gyakorlása. Amint azt 2016-ban az EPREV-misszió is megállapította, az engedélyesek biztonságközpontú szemléletet követnek, a balesetelhárítási rendszer a gyakorlatokon jól vizsgázott, működése megbízható.

A hazai munkaerőhiány az OAH-t is jelentős kihívások elé állítja. A hivatalnál döntő többségében magasan képzett, nyelveket beszélő mérnökök dolgoznak, akikre a hazai munkaerőpiacon rendkívül nagy az igény. A magánszféra által kínált kondíciókkal nehéz versenyezni, amely problémát jelent úgy a munkaerő-felvételnél, mint a munkatársak megtartásánál. 2019-ben a mérnöki állomány létszáma mintegy 10%-kal csökkent, a távozó kollégák pótlása nehézséget jelent az OAH számára.

Nyitottság és átláthatóság: két közmeghallgatás, közel kétszáz hír, sikeres ismeretterjesztő rendezvények

Az OAH kiemelt figyelmet fordít a lakosság tájékoztatására, illetve hatósági döntéseibe való bevonására. 2019-ben két közmeghallgatást tartott a hivatal, Pakson és Bodán. A Paksi Atomerőmű 1-4. blokkjai üzemeltetési engedélyének módosításához, valamint a „Telephelykutatási keretprogram engedély iránti kérelem” tárgyú eljáráshoz kapcsolódóan volt lehetőség észrevételeket tenni, valamint közvetlenül kérdezni az OAH-t. A lakosság bevonását más területen is biztosítottuk: huszonnégy útmutató-tervezetet tettünk közzé véleményezésre. Minden eddiginél több, összesen 192 hírben számoltunk be a hivatal tevékenységéről, részletesen foglalkoztunk a létesítményekkel, az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos eseményekkel, az atomerőmű karbantartásával, valamint a Paks II-vel kapcsolatos aktuális tevékenységekkel.

„Atomenergiáról – mindenkinek” elnevezésű ismeretterjesztő rendezvényünkre két alkalommal került sor, Veszprémben és Szegeden, ahol háromszáz fő fölötti létszámmal teltházas volt az esemény.